

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/91/2021
Identifikačné číslo spisu:	2119014119
Dátum vydania rozhodnutia:	29.03.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Dana Wänkeová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2119014119.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedníčky JUDr. Dany Wänkeovej a sudcov JUDr. Petra Paludu a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému N. J. pre zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s použitím § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona na neverejnom zasadnutí konanom 29. marca 2022 v Bratislave o dovolaní obvineného N. J. proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo 17. septembra 2020, sp. zn. 3To/104/2020, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného N. J. odmieta.

Odôvodnenie

Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom z 21. mája 2020, sp. zn. 3T/73/2019, uznal obvineného N. J. vinným zo zločinu lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že

dňa 15. júna 2019 v čase okolo 17.30 hod. v obci J., pri malej vodnej hrádzi U. po tom, ako požadoval od maloletej poškodenej U.. R., nar. v roku 2005, aby mu vrátila peniaze v sume 250 eur, ktoré mu mala údajne byť dlžná a tiež po vulgárnych nadávkach, ktoré jej adresoval, začal maloletú naháňať s tým, že maloletá pred ním utekala do blízkeho poľa, kde ju dobehol, podkopol jej nohy, následkom čoho spadla na zem, kde ju chytil za krk a opakovane ju udieral päťou do zadnej strany hlavy, pričom ju držal za ľavé rameno a z vrečka nohavíc jej vzal mobilný telefón značky Samsung Galaxy J5, čím spôsobil maloletej U.. R. pomliaždenie tváre, oderky väčšieho rozsahu na hlave, pomliaždenie ramena a predlaktia ťažšieho stupňa, a otras mozgu ľahkého stupňa - zranenie ľahké s dobou liečenia do 1 týždňa a škodu odcudzením mobilného telefónu vo výške 140 eur napriek tomu, že

- rozsudkom Okresného súdu Trnava zo 14. februára 1991, sp. zn. 2T/29/1991, bol odsúdený za trestný čin znásilnenia podľa § 241 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. v štádiu pokusu podľa § 8 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., k trestu odňatia slobody vo výmere 3 (troch) rokov, ktorý vykonal a

- rozsudkom Krajského súdu v Trnave z 2. júna 2005, sp. zn. 15T/3/2003, bol odsúdený za trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. k trestu odňatia slobody vo výmere 14 (štrnásť) rokov, ktorý vykonal.

Za to mu okresný súd uložil podľa § 188 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, ods. 4 Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, s použitím § 47 ods. 2 Trestného zákona trest odňatia slobody na doživotie, na ktorého výkon ho podľa § 48 ods. 3 písm. a) Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom strázenia. Súčasne okresný súd podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku zaviazal obvineného k náhrade škody voči poškodeným: T. R., nar. X. U. XXXX v L., trvale bytom J. XXX, vo výške 140 eur; spol. Dôvera zdravotná poisťovňa, a. s., so sídlom Einsteinova 25, Bratislava, IČO: 35 942 436, vo výške 392,84 eura. Rovnako poškodenú T. R. podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázal so zvyškom nároku na náhradu škody na civilný proces.

Obvinený napadol uvedený rozsudok okresného súdu odvolaním, ktoré Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) uznesením z 17. septembra 2020, sp. zn. 3To/104/2020, zamietol podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné.

Proti uzneseniu krajského súdu, ktoré bolo obvinenému doručené 20. novembra 2020 a jeho obhajcovi 23. novembra 2020, podal obvinený prostredníctvom na dovolacie konanie ustanoveného obhajcu 12. júla 2021 dovolanie a to z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V odôvodnení tohto mimoriadneho opravného prostriedku obvinený uviedol, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v § 319 ods. 1 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo v § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 10, ods. 11, ods. 12, ods. 14, ods. 17, ods. 18, § 127, § 130 ods. 2, § 131 ods. 1, § 263 ods. 1 Trestného poriadku a v § 188 Trestného zákona v jeho neprospech. Ďalej uviedol, že nesúhlasí s odôvodnením krajského súdu, ktorý sa stotožnil s právnym posúdením ako aj s odôvodnením okresného súdu v predmetnom rozhodnutí. Taktiež obvinený nesúhlasil s výškou trestu odňatia slobody na doživotie. Skutok, pre ktorý bol odsúdený nie je podľa obvineného správne právne kvalifikovaný, keďže z vykonaných dôkazov v priebehu konania podľa neho nevyplýva taká skutočnosť, ktorá by odôvodňovala skutok právne kvalifikovať ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. Z výpovedi svedkov, na základe ktorých súd dospel k záveru, že je vinný zo spáchania zločinu lúpeže, podľa obvineného nevyplýva a ani nie je žiadnym spôsobom preukázaná tá skutočnosť, že proti poškodenej použil násilie v úmysle zmocniť sa mobilného telefónu. Poznamenal, že svedkovia údajne pozorovali fyzický konflikt medzi ním a poškodenou, no nikto podľa neho neuvádza, že by videl a má za to, že ani nemohol vidieť, že by vytiahol mobilný telefón z vrečka nohavíc poškodenej, nakoľko to neurobil. Navyše k samotnému konfliktu došlo v žite vysokom približne jeden meter a všetci svedkovia boli podľa obvineného buď ďaleko a nevideli, čo sa stalo, alebo iba reprodujú to, čo sa dozvedeli od iných „svedkov“, resp. si osvojili a zjednotili výpovede, a to možno aj neúmyselne keď sa potom bavili a každý si zobral niečo z rozprávania toho druhého. Obvinený uviedol, že predmetný mobilný telefón mal pri sebe iba z toho dôvodu, že tento zrejme poškodenej z vrečka vypadol na zem a on ho tam neskôr našiel. Dodal, že poškodená ho tam zrejme zabudla alebo vytratila; nemal žiaden dôvod brať poškodenej mobilný telefón a už vôbec by som ho dobrovoľne nevydal polícii, ak by jej ho násilím vzal; keďže je zabezpečený heslom, nevedel by z neho získať nijaké informácie a podľa jeho úsudku nie je ani speňažiteľný; súčasne jeho hodnota je zanedbateľná, takže by z neho nijako neprofitoval.

Ďalej obvinený namietal, že samotnému zločinu lúpeže chýba subjektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu, keďže nemal absolútne žiaden úmysel zmocniť sa cudzej veci. Ak by mu išlo o zmocnenie sa telefónu, mohol na to využiť iné miesto a čas, bez svedkov a tak, aby to nespozorovala, alebo aspoň prekonal čo najmenší odpor. Kvalifikácia skutku ako zločinu lúpeže nemá podľa obvineného žiaden logický základ a odporuje vykonanému dokazovaniu. Poznamenal, že ani jeden svedok a ani poškodená výslovne neuvádza, že by poškodenej vzal telefón (poškodená sa vyjadrila len tak, akoby nič „lebo mi zobral telefón a vravel mi, že nechcel ma zbiť“). Pokračoval, že takisto všetci svedkovia (najmä maloletí) uvádzajú len, že neskôr keď boli niekde pri obchode Y., že poškodená len uviedla, že nemá telefón. V prepise hovoru na políciu z IS CoordCom je podľa obvineného zreteľne zaznamenané, že J. I. sa pýtal poškodenej, či jej obvinený ukradol mobil, jej odpoveď bola, že stratila mobil kvôli nemu. Dodal,

že nehovorila by že ho stratila, ak by vedela, že jej ho vzal. Tento prepis podľa obvineného poukazuje ešte jednu vec, ktorá nebola ani súdom vysvetlená, a to skutočnosť, že všetci maloletí svedkovia, ktorí mali byť priamymi alebo nepriamymi svedkami skutku uvádzali, že stali niekde pri stanici pri vodnej nádrži a všetci uviedli, ako videli, že J. I. volá na políciu a potom neskôr sa presunuli pred obchod Y. Otázne podľa obvineného je, kde teda boli svedkovia, kde stáli a čo robili, nakoľko samotná poškodená uviedla, že boli schovaní za nejakou kopou dreva. Podľa obvineného sú rozpory aj vo výpovediach dvoch „očitých svedkov“ J. I. a O. L., jeden stál od incidentu 30 metrov a druhý len 10 metrov, pričom O. L., čo stal bližšie nevidel presne čo sa stalo, kvôli tomu, že to boli v poli a obilie malo cca jeden meter, taktiež O. L. nevidel žiadnu krv na poškodenej.

Obvinený taktiež tvrdil, že poškodená opisuje skutok inak, ako sa v skutočnosti stal a skresľuje udalosti, ktoré sa odohrali. Jej výpoveď je podľa neho účelová, robená s cieľom vykresliť seba ako obeť a ospravedlniť svoje konanie pred kamarátmi, rodičmi, verejnosťou; súčasne tým poškodzuje jeho osobu. Vyššie uvedené podľa obvineného vyplýva aj zo záverov znaleckého posudku č. 34/2019 z 19. júla 2019 PhDr. Z. X., odbor psychológia, odvetvie klinická psychológia detí, ktorej konštatovanie, že poškodená si neuvedomuje nutnosť dodržiavania všeobecne platných ľudských práv a ľudskej dôstojnosti, nasvedčuje tomu, že poškodená si nemusí dostatočne uvedomovať podstatu povinnosti svedka hovoriť pravdu v trestnom konaní. Navyše podľa obvineného počas celého trestného konania nebola nikdy nikým konfrontovaná a jej výpoveď nebola nikdy nikým kriticky preskúmaná a overená. Vždy sa k nej všetci správali ako k obeť a poškodenej a ona si podľa názoru obvineného tento postoj osvojila a správala sa podľa toho, čo sa od nej ako obeť očakáva. Túto skutočnosť do určitej miery podľa obvineného potvrdzuje aj list adresovaný krajskému súdu pisateľa označeného ako U. R. (poškodená), v ktorom je uvedené, že autor listu vyhlasuje, že v predchádzajúcej výpovedi klamal pod veľkým nátlakom jedného zo svojich rodičov a poprel tak tú skutočnosť, ktorá zakladá naplnenie znakov skutkovej podstaty zločinu lúpeže. Obvinený uviedol, že pri hodnotení obsahu a pravosti listu na verejnom zasadnutí konanom na odvolacom súde v odvolacom konaní však došlo k popretiu autora listu v tom zmysle, že matka poškodenej sa vyjadrila, že predmetný list nepísala jej dcéra (poškodená). Poznamenal, že takéto vyjadrenie považoval odvolací súd za postačujúce a ďalej sa obsahom listu nezaoberal, hoci podľa názoru obvineného mal, nakoľko po obsahovej stránke listu sa jedná o významné skutočnosti, ktoré by mohli ovplyvniť hodnotiaci úsudok súdu pri posudzovaní konania, ktoré malo naplniť znaky skutkovej podstaty zločinu lúpeže.

Obvinený taktiež poukázal na to, že výsluch maloletej poškodenej nebol vykonaný zákonným spôsobom a má za to, že je pre účely trestného konania nepoužiteľný a súdy nemali na neho prihliadať. Poukázal na § 135 ods. 1 Trestného poriadku druhá veta a uviedol, že táto podmienka (prítomnosť psychológa alebo znalca) nebola v prípade výsluchu poškodenej dodržaná, nakoľko zo zápisnice o výsluchu svedka - osoby mladšej ako 18 rokov zo 17. júna 2019 vyplýva, že pri výsluchu bola prítomná iba kurátorka. Skutočnosť, ktorú uviedla znalkyňa PhDr. Z. X. na hlavnom pojednávaní zo 6. apríla 2020 (zaostalosť najmä v socializácii osobnosti poškodenej, ktorá nemá osvojené primerané vzorce sociálneho správania, ktoré prináleží jej veku, nakoľko zaostáva vo vývine cca o 3-4 roky, tzn. že sa správa na úrovni puberty, teda ako vo veku 10-11 rokov) podľa obvineného o to viac umocňuje fakt, že súd mal akceptovať jeho návrh na vykonanie dôkazov v podobe výsluchu maloletej poškodenej na hlavnom pojednávaní a tento výsluch vykonať. Poznamenal, že v súčasnosti existujú veľmi efektívne a šetrné možnosti výsluchu maloletých, aby s ním poškodená nemusela vôbec prísť do styku. Uviedol, že mu v tejto súvislosti bolo upreté právo na spravodlivý proces, keďže výsluch poškodenej sa vykonal len raz a nebolo mu umožnené sa výsluchu zúčastniť (bol v CPZ), kásť poškodenej otázky a konfrontovať jej výpoveď. Je podľa obvineného irelevantné, že ho orgány činné v trestnom konaní o tomto úkone upovedomili, ak nemal reálnu možnosť sa ho zúčastniť, a to ani prostredníctvom obhajcu. Súd podľa neho upustil od zásady bezprostrednosti a ústnosti, hoci na to podľa jeho názoru neboli splnené podmienky. Pokračoval, že poškodená je dostatočne zrelá a vyspelá na to, aby mohol pred súdom vypovedať a vzhľadom na skutok nie je podľa neho ani obava jej druhotnej viktimizácie. Okrem toho podľa obvineného mal súd možnosť vypočúť poškodenú bez jeho osobnej prítomnosti a mohol vylúčiť aj prípadnú verejnosť tak, aby to nemalo negatívny dopad na poškodenú.

K samotnej zápisnici o výpovedi maloletej poškodenej obvinený poukázal, že táto nebola riadne poučená v zmysle § 130 ods. 2 a § 131 ods. 1 Trestného poriadku, nakoľko niekde sa neuvádza citácia § 130 ods. 2 Trestného poriadku a nie je podľa neho zrejmé, či bola skutočne riadne poučená a pochopila čo je obsahom tohto jej práva. Obvinený mal za to, že ak takéto poučenie chýba, nebol svedok v prípravnom konaní zákonne poučený, nakoľko absentovalo úplne poučenie podľa § 130 ods. 2 a § 131 ods. 1 Trestného poriadku a ide podľa neho o procesné pochybenie spôsobujúce relatívnu neúčinnosť tohto dôkazu, t. j. toto pochybenie možno napraviť len zopakovaním výsluchu takéhoto svedka. Uviedol, že toto vyplýva aj z ustálenej judikatúry (B 5/1977) a súčasne v zmysle § 131 ods. 1 Trestného poriadku neboli riadne poučení ani ostatní maloletí svedkovia (J. I., O. L., L. T., U. C., J. J.), a teda najmä o trestných následkoch krivej výpovede.

Za podstatný nedostatok trestného konania považoval obvinený porušenie zásady kontradiktórnosti trestného konania, a to tým spôsobom, že mu nebola daná možnosť najmä pri výsluchu poškodenej (či už v prípravnom konaní alebo v konaní pred súdom), klásť otázky a využiť tak v plnom rozsahu právo na obhajobu; byť pri výsluchu poškodenej, ktorej výpoveď mala podstatný vplyv na rozhodnutie súdu o jeho vine a treste, nemal ani len jeho obhajca, a teda svoje zákonné práva nemohol realizovať ani prostredníctvom obhajcu, a to ani v konaní pred súdom. Dodal, že obhajca mu bol ustanovený až po výsluchu maloletej poškodenej. Odmietnutím jeho návrhu na vykonanie dokazovania na hlavnom pojednávaní vypočutím svedkov, osôb mladších ako 18 rokov, došlo podľa obvineného k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces. Poznamenal, že všetci maloletí svedkovia, ktorí boli v konaní vypočutí a ktorých výpovede sa na hlavnom pojednávaní čítali, sa vzájomne poznajú a s najväčšou pravdepodobnosťou medzi sebou komunikovali a svoje výpovede si zjednotili, z čoho vyplýva možnosť vzájomného usmerňovania sa pri popisovaní skutku vo výpovediach, čo podľa obvineného zakladá pochybnosti o dôveryhodnosti ich výpovedí. Dňa 11. februára 2020 boli na hlavnom pojednávaní na základe rozhodnutia súdu podľa § 135 ods. 2 Trestného poriadku prečítané zápisnice o výsluchu svedkov. V tejto súvislosti obvinený uviedol, že výsluch poškodenej, ako aj výsluchy svedkov boli v prípravnom konaní vykonané s využitím technických zariadení určených na záznam zvuku a obrazu, ktoré mal súd k dispozícii, avšak k ich prehratiu nedošlo, čím si obvinený žiadnym spôsobom nemohol overiť súlad obsahu jednotlivých zápisníc s obsahom zaznamenaných výpovedí.

K vyššie uvedeným obvinený poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. októbra 2014, sp. zn. 1Tdo/53/2014, na S 30/2010 (druhá a tretia právna veta), R 31/1968, R 94/2002, a odkázal na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 22. novembra 2012, sp. zn. 5Tdo/54/2012.

Obvinený poukázal tiež na skutočnosť, že ak je rozhodujúcim dôkazom výpoveď svedka, tak je podľa neho nevyhnutné, aby mal obžalovaný možnosť viesť kontradiktórny výsluch takéhoto rozhodujúceho svedka, nakoľko v opačnom prípade nie je možné hovoriť o spravodlivom procese a dochádza podľa obvineného k porušeniu čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“). K uvedenému obvinený poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (Unterpertinger proti Rakúsku, Kostovski proti Holandsku, Windisch proti Rakúsku). Ako vyplýva aj z vyššie uvedeného stanoviska, výsluch svedka má svoje výnimky zo zásady kontradiktórnosti konania, ako výsluchy maloletých, ktoré v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku majú charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu. Podstatnou vecou, na ktorú obvinený poukázal je podľa neho však skutočnosť, že táto výnimka nie je absolútna a obvinenému alebo jeho obhajcovi sa musí ponechať možnosť konfrontovať aj maloletého svedka a to najmä, ak je jeho výpoveď jediným a rozhodujúcim dôkazom pre uznanie viny. Obvinený opätovne uviedol, že o tom, že výsluch maloletých svedkov a špeciálne maloletej poškodenej sú dôkazy, ktoré boli pre rozhodnutie o jeho vine jediné a rozhodujúce niet najmenších pochybností; o nič iné v podstate súd svoje rozhodnutie neoprel. Ďalej poznamenal, že uvedené závery judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva potvrdzuje aj súčasná slovenská odborná literatúra, ktorá zhodne konštatuje, že pre Európsky súd pre ľudské práva je všeobecným pravidlom pri výsluchu svedka (a to aj mladšieho ako osemnásť rokov) to, že sa obžalovanému musí dať adekvátne a náležitá možnosť spochybniť výsluch svedka proti sebe a klásť mu otázky (Van Mechelen a ďalší proti Holandsku, Ludi proti Švajčiarsku). Kontradiktórny výsluch svedka

sa musí uskutočniť na verejnom hlavnom pojednávaní za prítomnosti obžalovaného, ktorý musí mať možnosť zhodnotiť vierohodnosť svedka na základe priameho pozorovania správania a reakcií svedka (rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky I. ÚS 140/2004). Za istých okolností však možno výsluch svedka považovať za vykonaný v súlade s Dohovorom aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný v prípravnom konaní, ak mala obhajoba právo vyjadriť sa k nemu, poprieť ho a klásť mu otázky. Prečítanie výsluchu svedka, ktorý nikdy nebol vypočutý kontradiktórne nemôže byť podľa Európskeho súdu pre ľudské práva výlučným alebo rozhodujúcim dôkazom viny (P.S. proti Nemecku, Sadak a ďalší proti Turecku).

Ďalej obvinený namietal, že vo výrokovej časti rozsudku nie je pri osobe poškodenej uvedený konkrétny dátum narodenia, ale iba rok narodenia 2005. Taktiež nie je podľa neho známy ani vek svedkov mladších ako 18 rokov a to v čase hlavného pojednávania, ktorých výpovede boli prečítané na základe rozhodnutia súdu. Je podľa obvineného možné predpokladať, že v čase hlavného pojednávania (v roku 2020) najmä poškodená a tiež ostatní (nie všetci) svedkovia však dovŕšili 15 rokov. Poukázal na § 135 ods. 3 ods. 4 Trestného poriadku.

Obvinený namietal, že pri možnosti ukladania trestu odňatia slobody na doživotie, súd musí prihliadnuť pri jeho ukladaní na všetky skutočnosti a najmä na tie, ktoré sú spôsobilé ovplyvniť resp. vniesť do prípadu určité pochybnosti, ktoré by odôvodňovali použitie miernejšej výmery trestu odňatia slobody, ako trestu odňatia slobody na doživotie. Uviedol, že za týchto okolností si ani nevie predstaviť aká iná výnimočná okolnosť by musela nastať, aby súd umožnil kontradiktórnym spôsobom vypočúť najmä maloletú poškodenú v konaní pred súdom, ak už ani možnosť uloženia doživotného trestu nie je výnimočná okolnosť. Súčasne mal za to, že výnimočná okolnosť je aj v tom, že hoci namietal aj samotné právne posúdenie skutku a jeho subsumovanie pod zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona, tak trest, ktorý by mu mohol byť uložený za predmetný zločin je trest odňatia slobody na 12 rokov a nie trest doživotný, aký mu nakoniec bol uložený. V tomto prípade však takto právne kvalifikovaný skutok, ktorý je postavený len na výpovedi maloletej poškodenej a maloletých svedkoch z ktorých sa v podstate k veci vyjadril len jeden (J. I.) a aj ten stál min. 30 metrov od miesta, kde sa mal skutok stať, spôsobil, že súd vec posudzoval podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona (teda uplatnil pravidlo „trikrát a dost“). Z pohľadu obvineného sa tak skutok, ktorý sa stal úplne inak, ako sa opisuje a mohol sa nanajvýš posudzovať ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 2 Trestného zákona sa podľa obvineného veľmi pochybne a nedôvodne vyhodnotil ako zločin lúpeže a ukladá sa mu trest na doživotie, ktorý je najprísnejším z trestov. Súd podľa obvineného mal pri použití § 47 ods. 2 Trestného zákona v jeho prípade dôsledne skúmať jeho pomery a okolnosti súvisiace so spáchanou trestnou činnosťou ako aj všetky okolnosti samotného skutku tak, aby uložený trest odňatia slobody na doživotie mal skutočne výnimočný charakter.

Z týchto dôvodov obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom, že napadnutým uznesením krajského súdu bol porušený zákon v ust. § 2 ods. 7, ods. 9, ods. 10, ods. 11, ods. 12, ods. 14, ods. 17, ods. 18, § 127, § 130 ods. 2, § 131 ods. 1, § 263 ods. 1, § 319 Trestného poriadku a v konaní, ktoré mu predchádzalo, a v ust. § 188 Trestného zákona; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu vo výroku o vine, vo výroku o treste a ďalších výrokoch, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad; podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal okresnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Prokurátorka príslušnej okresnej prokuratúry v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uviedla, že obvinený mal okresným súdom už od 19. júna 2019 ustanoveného obhajcu opatrením 3Tp/44/2019, pričom ešte dňa 16. júna 2019 v zápisnici o zadržaní a o obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby bol poučený, že v zmysle § 85 ods. 6 Trestného poriadku má právo zvoliť si obhajcu. Zároveň bol obhajca riadne upovedomovaný o všetkých vyšetrovacích úkonoch, na ktorých si vyhradil účasť a mal možnosť sa ich reálne zúčastňovať a aj sa vo väčšine týchto vyšetrovacích úkonov zúčastnil. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku prokurátorka uviedla, že tvrdenie obvineného,

že svedkyňa poškodená nebola riadne poučená podľa § 130 ods. 2 Trestného poriadku a preto nemôže súd na jej výpoveď ako dôkaz získaný zákonným spôsobom prihliadať, sa nezakladá na pravde, nakoľko v zápisnici o výsluchu svedka - osoby mladšej ako 18 rokov - U. R. zo 17. júna 2019 na str. 80 vyšetrovacieho spisu ČVS: ORP-867/2-VYS-TT-2019, str. 2 zápisnice je v plnom znení uvedené poučenie a zápisnica je svedkyňou podpísaná. Dodala, že obdobne boli poučení aj ďalší svedkovia. Čo sa týka námietky ohľadom porušenia zásady kontradiktórnosti prokurátorka poukázala na § 135 ods. 2 Trestného poriadku, ktorý bol zo strany súdu dodržaný. V súvislosti s naplnením dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku poznamenala, že dovolací súd nemôže skúmať a spochybňovať skutkové zistenia a ani prostredníctvom tohto dôvodu nemožno nahrádzať iné mimoriadne opravné prostriedky (obnova konania a zrušenie právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní), ktoré slúžia na nápravu nedostatkov v skutkových zisteniach. Zároveň ešte dodala, že obvinený mal možnosť za prítomnosti a účasti svojho obhajcu preštudovať 16. októbra 2019 celý obsah vyšetrovacieho spisu a podať návrhy na doplnenie vyšetrovania, pričom jediný návrh na doplnenie vyšetrovania bol ten, že žiadal poškodenú odobrať z jej krku a hlavy daktyloskopické odtlačky a porovnať ich s odtlačkami obvineného. S poukazom na vyššie uvedené prokurátorka navrhla podané dovolanie ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) posúdil vec najprv v zmysle § 382 Trestného poriadku a zistil, že dovolanie bolo podané obvineným N. J. ako oprávnenou osobou podľa § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], v zákonnej lehote uvedenej v § 370 ods. 1 Trestného poriadku, potom ako dovolateľ využil svoje zákonné právo podať riadny opravný prostriedok (odvolanie), o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku), s obsahovými náležitosťami podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku a s uvedením dôvodu dovolania podľa odseku 2 tohto ustanovenia.

Dovolací súd ale zároveň zistil, že obvineným uplatnené dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku nie sú v posudzovanej veci zjavne splnené.

Úvodom považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnej rovine pripomenúť, že z konštrukcie a štruktúry jednotlivých dovolacích dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku vyplýva, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok proti právoplatným rozhodnutiam súdu je určené na nápravu výslovne uvedených procesných a hmotnoprávných chýb. Dovolanie nie je v zásade prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení, ktoré urobili súdy prvého a druhého stupňa [primerane pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky (ďalej len „Zbierka“) pod č. 57/2007-II]. Povedané inými slovami, dovolaním podaným z niektorého z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku sa nemožno domáhať preskúmania skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté alebo jemu predchádzajúce rozhodnutie, a ani prehodnotenia vykonaného dokazovania. Pritom platí, že obsah konkrétne uplatnených námietok, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí skutočne vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu takéhoto dovolacieho dôvodu podľa § 371 Trestného poriadku. Nestačí, ak podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenie upravujúce dôvody dovolania, pokiaľ v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dovolacieho dôvodu (pozri napr. odôvodnenie rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 51/2014).

Je potrebné si uvedomiť, že dovolanie má byť len skutočne výnimočným prielomom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov musia byť nutne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia. Dôvody dovolania sú v porovnaní s dôvodmi zakotvenými pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní podstatne užšie.

Pokiaľ ide o obvineným označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku,

najvyšší súd stabilne judikuje, že právo na obhajobu je potrebné v zmysle tohto dovolacieho dôvodu chápať ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu (§ 34 ods. 5 Trestného poriadku). Za porušenie práva na obhajobu podľa tohto ustanovenia preto nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu učiný podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a nebude ju už overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 16/2013-I a 7/2011).

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu. Právo na obhajobu je jedným zo základných atribútov spravodlivého procesu zabezpečujúcich „rovnosť zbraní“ medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom ako žalobcom v trestnom konaní, na strane druhej. Táto základná zásada trestného konania je v Trestnom poriadku upravená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku, vyplýva z čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a je garantovaná v ďalších významných právnych dokumentoch, akými sú Listina základných práv a slobôd a Dohovor. Podľa čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky obvinený má právo, aby mu bol poskytnutý čas a možnosť na prípravu obhajoby, a aby sa mohol obhajovať sám alebo prostredníctvom obhajcu. Porušenie práva na obhajobu je podstatnou chybou konania. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je však koncipovaný oveľa užšie, keďže nie je ním akékoľvek (resp. každé) porušenie práva na obhajobu, ale len porušenie tohto práva zásadným spôsobom. Pri posudzovaní, či v danom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, sú dôležité konkrétne podmienky prípadu, ktoré je potrebné vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli okrem iného objasnené aj všetky skutočnosti svedčiacie v prospech obvineného, a aby sa na ne v konaní a pri rozhodovaní prihliadalo.

Je potrebné taktiež zdôrazniť, že trestné konanie sa posudzuje komplexne ako jeden celok a nie je možné z hľadiska zachovania práv obvineného hodnotiť len niektoré parciálne, jednotlivo extrahované úkony, resp. postupy a na základe nich konštatovať zásadné porušenie jeho obhajobných práv. Najvyšší súd však z obsahu spisového materiálu nezistil žiadne skutočnosti svedčiacie o tom, že by v priebehu konania na súdoch nižšieho stupňa došlo k porušeniu práva obvineného N. J. na obhajobu. Naopak, jeho právo na obhajobu bolo v priebehu trestného konania v plnom rozsahu zachované, pričom obvinený mal možnosť zúčastňovať sa pojednávaní a uplatňovať svoje práva či už osobne, alebo prostredníctvom obhajcu, pričom toto svoje právo v priebehu konania aj aktívne využíval. Ako vyplýva zo zápisnice o zadržaní a obmedzení osobnej slobody podozrivej osoby z 16. júna 2019 (č. l. 12-14) obvinený bol v zmysle § 85 ods. 6 Trestného poriadku poučený a predmetné poučenie obvinený podpísal a prevzal. Obvinenému bol následne 19. júna 2019 ustanovený obhajca (č. l. 18), pričom pre rozhodovanie relevantné úkony boli vykonávané už v čase, kedy obvinený mal ustanoveného obhajcu.

Vo vzťahu k obvineným uplatnenému dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku je potrebné uviesť, že ho možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli vykonané zákonným spôsobom. Nemožno ním napadnúť spôsob hodnotenia dôkazu súdom, keďže nesprávne hodnotenie dôkazu možno napraviť v odvolacom konaní, nie však v konaní o dovolaní. Proces dokazovania (a to nielen z hľadiska hodnotenia obsahu jednotlivých dôkazov, ale aj z hľadiska rozsahu dokazovania) je ovládaný zásadou voľného hodnotenia, kedy po vykonaní logických úsudkov v kontexte všetkých, vo veci vykonaných dôkazov, dochádza k vydaniu meritórneho rozhodnutia. Možno opakovane podotknúť, že podľa § 2 ods. 12 Trestného poriadku dôkazy v každom prípade hodnotí súd a prípadný nesúhlas s hodnotením vykonaných dôkazov zo strany procesných strán nezakladá žiaden dovolací dôvod.

V tejto súvislosti možno vo všeobecnosti pripomenúť, že Trestný poriadok výslovne ustanovuje, že súd a orgány činné v trestnom konaní môžu brať do úvahy len dôkazy, ktoré boli získané zákonným spôsobom. Z § 119 ods. 3 Trestného poriadku vyplýva, že dôkazným prostriedkom je procesný úkon, pomocou ktorého orgán činný v trestnom konaní alebo súd získava poznatky dôležité na objasnenie veci. Dôkazom je priamy poznatok alebo výsledok činnosti orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu, ktorý získal pomocou dôkazného prostriedku a slúži na objasnenie skutočností, ktoré sú predmetom dokazovania. Podmienkou, aby dôkazom mohlo byť naozaj „všetko, čo môže prispieť na náležité objasnenie veci“, je, aby išlo o dôkazy získané zákonným spôsobom. Za zákonný spôsob získania dôkazu z dôkazných prostriedkov v zmysle § 119 ods. 3 Trestného poriadku treba podľa judikatúry považovať jednak splnenie formálnych (procesných) podmienok, vyžadovaných Trestným poriadkom alebo iným osobitným zákonom na vykonanie konkrétneho dôkazu, a jednak splnenie materiálnych (obsahových) podmienok, t. j. aby úkon, použitý dôkazný prostriedok na vykonanie, resp. získanie dôkazu, bol zameraný na zistenie tých skutočností, na ktoré zameraný a použitý môže byť (primerane pozri R 38/2003-I, ZSP 74/2006).

Zároveň netreba opomenúť aj § 119 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého strana môže dôkaz obstať alebo dať návrh na jeho vykonanie, avšak sama ho vykonať nemôže. Predmetná činnosť náleží len orgánom činným v trestnom konaní, prípadne súdu.

Pokiaľ ide o porušenie zákona, v tejto súvislosti najvyšší súd už stabilne v rámci svojej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje (R 52/2013-III), že také porušenie by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 Dohovoru, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku. Z uvedeného potom logicky vyplýva, že v rámci tohto dovolacieho dôvodu možno úspešne uplatňovať aj nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov, ale len vtedy, ak mal, resp. má negatívny materiálny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. c) a písm. g) Trestného poriadku, treba zároveň dodať, že ak dovolateľom tvrdená nezákonnosť dôkazu spočíva v zásadnom porušení práva obvineného na obhajobu, ku ktorému malo dôjsť pri jeho získaní alebo vykonaní, takto vecne vymedzená chyba zodpovedá (v prípade jej preukázania) iba dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, ktorý je v tomto prípade vo vzťahu k dôvodu dovolania podľa písm. c) tohto ustanovenia v pomere špeciality. Pritom platí, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené podľa § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku (pozri rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 120/2012-I). Inak povedané, pri zisťovaní dôvodov dovolania dovolacím súdom je rozhodujúca ich vecná špecifikácia dovolateľom a nie ich označenie podľa § 371 Trestného poriadku.

Do rámca týchto dovolacích dôvodov spadajú aj námietky obvineného, že nemal možnosť klásť otázky pri výsluchu maloletej poškodenej, ktorý nebol ani zákonným spôsobom vykonaný (bez prítomnosti psychológa), ako aj, že neboli riadne (v zmysle § 131 ods. 1 Trestného poriadku) poučení ani ostatní maloletí svedkovia, a tieto pochybenia majú podľa jeho názoru nepoužiteľnosť a relatívnu neúčinnosť predmetných dôkazov pred súdom.

Vo vzťahu k týmto námietkam je primárne potrebné skonštatovať nesplnenie podmienky podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Vo všeobecnosti možno uviesť, že ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku) nie je možné bez takého postupu

dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 11/2016-II). Povedané inými slovami, ak v dovolaní uplatňovaná okolnosť nepochybne bola, resp. musela byť obvinenému (ako dovolateľovi) v priebehu prvostupňového alebo odvolacieho súdneho konania známa a v týchto štádiách trestného konania ju neuplatnil, t. j. neuplatnil ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, resp. uplatnil ju až v podanom dovolaní, v zmysle § 371 ods. 4 Trestného poriadku nemôže byť táto okolnosť použitá ako podklad pre splnenie dovolacieho dôvodu.

V súvislosti s obvineným namietaným nezákonným spôsobom vykonania výsluchu maloletej poškodenej 17. júna 2019 (ktorá v čase vykonávania úkonu mala 14 rokov) považuje najvyšší súd za potrebné vo všeobecnosti uviesť, že osobitné pravidlá chrániace osobu mladšiu ako 18 rokov pri jej výsluchu ako svedka podľa § 135 ods. 1 Trestného poriadku sa uplatnia iba vtedy, ak ide o konanie o trestnom čine proti ľudskej dôstojnosti alebo o výsluch o veciach, ktorých oživovanie v pamäti by vzhľadom na jej vek, vzťah k páchatelovi alebo závislosť od páchatela, povahu a okolnosti spáchania trestného činu, mohlo nepriaznivo ovplyvňovať jej duševný a mravný vývoj alebo vystaviť ju riziku druhotnej viktimizácie. Výsluch takej osoby je potrebné vykonávať obzvlášť ohľaduplne a po obsahovej stránke tak, aby sa výsluch v ďalšom konaní nemusel opakovať a tým jej pripomínať udalosti, ktoré často nepriaznivo ovplyvnili jej psychický vývoj. Ako vyplýva z druhej vety predmetného ustanovenia, k výsluchu sa obligatórne priberie psychológ alebo znalec, ktorého prítomnosť prispeje k správne vedeniu výsluchu. Ak na výsluch nie je prítomný opatrovník, priberie sa k nemu aj zástupca orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na kontradiktórny postup je potrebné poukázať na judikatúru, z ktorej vyplýva, že ak je ale výpoveď svedka jediným usvedčujúcim dôkazom alebo vo významnej miere rozhodujúcim dôkazom, o ktorý chce prokurátor, ako nositeľ dôkazného bremena v konaní pred súdom, oprieť obžalobu, je nevyhnutné takého svedka vypočuť až po vznesení obvinenia (alebo svedka vypočutého pred týmto úkonom znovu vypočuť), a tak zachovať právo obvineného na obhajobu (právo na kontradiktórny postup). Avšak, výnimku z kontradiktórneho postupu predstavujú výpovede svedkov, ktoré majú v zmysle § 263 ods. 3 písm. b) Trestného poriadku charakter neodkladného alebo neopakovateľného úkonu; taký charakter majú aj výpovede svedkov mladších ako 15 rokov (§ 135 ods. 2 veta druhá Trestného poriadku) (pozri stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 30/2010-II).

V predmetnej veci zo spisového materiálu vyplýva, že obvinený vzal na vedomie 17. júna 2019 o 11.15 hod. vyrozumenie o úkone (výsluch maloletej poškodenej), ktorý sa konal 17. júna 2019 o 13.00 hod. (č. l. 79-83), a uviedol, že sa tohto úkonu chce zúčastniť, avšak vyšetrovateľ mu jeho účasť na tomto úkone zamietol, predmetnú skutočnosť obvinený vzal na vedomie (č. l. 103). Ďalej vyplýva, že predmetného úkonu sa nezúčastnil psychológ, aj napriek snahe vyšetrovateľa jeho prítomnosť zabezpečiť (č. l. 101); predmetného úkonu sa zúčastnila jedine kurátorka. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že predmetná výpoveď ako aj samotná maloletá poškodená boli následne v konaní podrobené znaleckému skúmaniu, z ktorých záverov (znalecký posudok č. 34/2019 PhDr. Z. X., č. l. 156-183) vychádzali súdy pri svojom rozhodovaní.

Ďalej je potrebné poukázať na skutočnosť, že zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 11. februára 2020 vyplýva, že podľa § 135 ods. 2 Trestného poriadku bola čítaná zápisnica o výsluchu svedka osoby mladšej ako 18 rokov a to maloletej poškodenej zo 17. júna 2019 (č. l. 79-83) a k prečítanej výpovedi svedka prokurátor, obhajca a prítomná poškodená nemali žiadne pripomienky (č. l. 1303). Ďalej zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 21. mája 2020 vyplýva, že obhajca predložil návrh obvineného na doplnenie dokazovania, avšak, nakoľko obvinený ani prokuratúra netrvali na prehrávaní výpovedí maloletých svedkov: J. I., Y. Š., J. J., U. R., U. C., O. L., U. W., L. T., z toho dôvodu sa nevykonalo prehrávanie výpovedí maloletých svedkov (č. l. 1388). Pre úplnosť sa pritom žiada dodať, ako uviedol okresný súd v odôvodnení svojho rozsudku (str. 9-10), že konzistentná usvedčujúca výpoveď maloletej poškodenej je podporená výpoveďami priamych, očitých, maloletých svedkov J. I., Y. Š., J. J., U. C.,

O. L., U. W., L. T.. Zároveň jej výpoveď je podporená aj znaleckými posudkami znalkyne PhDr. Z. X., ktorá z psychologického hľadiska vyhodnotila jej výpoveď ako vierohodnú, nezistila u nej motivačné činitele uvádzať nepravdu, prípadne fabulácie ani konfabulácie, ako aj znalca MUDr. Ľ. W., ktorého závery zapadajú do verzie maloletej poškodenej (vylúčil, že by si zranenia maloletá spôsobila či už sama, alebo pádom na zem). Z uvedeného je zrejmé, že okresný súd a ani krajský súd svoje rozhodnutia nezaložili len na obvineným namietanej výpovedi maloletej poškodenej; súčasne možno dodať, že obvineného zo spáchania trestnej činnosti usvedčujú, ako je vyššie uvedené, aj iné dôkazy a skutočnosti zistené v rámci vykonaného dokazovania.

Zároveň z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že je potrebné skúmať či konanie ako celok bolo spravodlivé, teda či boli dodržané práva na obhajobu (či mal obvinený možnosť napadnúť hodnovernosť dôkazov a podať námietku proti ich použitiu). Okrem toho je potrebné zohľadniť kvalitu dôkazov, ako aj okolnosti, za ktorých boli získané, a to, či tieto okolnosti spochybňujú ich spoľahlivosť alebo presnosť. V tejto súvislosti Európsky súd pre ľudské práva ďalej pripisuje váhu tomu, či predmetné dôkazy boli alebo neboli rozhodujúce pre výsledok konania a či viedli k nespravodlivému procesu v rozpore s článkom 6, s ohľadom na všetky okolnosti prípadu, vrátane rešpektovania práv obhajoby, a kvality a dôležitosti dôkazov (primerane rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Gäfgen proti Nemecku z 1. júna 2010, č. 22978/05, body 163-165). Berúc do úvahy vyššie uvedené možno zhrnúť, že v predmetnej veci namietané výpovede maloletých svedkov nemali negatívny materiálny dopad na práva obvineného, keďže, ako je vyššie uvedené, mal možnosť v konaní pred súdom v plnej miere uplatniť svoje právo na obhajobu, ktoré je súčasťou práva dovolateľa na spravodlivý proces.

Ďalej je potrebné uviesť, že pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, hodnotí najvyšší súd skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Predmetom tohto dovolacieho dôvodu tak môže byť len nesprávne právne posúdenie v skutkovej vete rozhodnutia ustáleného skutku, ale nikdy samotné skutkové zistenia, ktoré sú jej obsahom a ktoré nie je možné akokoľvek dopĺňať a meniť (pozri tiež rozhodnutie najvyššieho súdu a stanovisko jeho trestnoprávneho kolégia zverejnené v Zbierke pod č. 47/2008 a 3/2011). Pokiaľ ide o ďalšie námietky, ktoré obvinený a dovolateľ v rámci dovolaní vecne uplatnili a ktorých podstata je zrekapitulovaná vyššie, tieto majú skutkový charakter, keďže sa nimi snažia dosiahnuť revíziu skutkových zistení okresného súdu, ktoré si osvojil aj krajský súd a ktorých správnosť a úplnosť nemôže najvyšší súd v tomto konaní iniciovanom obvineným (a dovolateľom) skúmať ani meniť. Námietky skutkovej povahy sú pritom uplatniteľné len v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku, ktorý je oprávnený použiť iba minister spravodlivosti. Najvyšší súd sa preto s týmto okruhom námietok obvineného a dovolateľa nemohol zaoberať (primerane napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 14/2015).

V rámci tohto dovolacieho dôvodu tak nemožno účinne namietat ani hodnotenie vykonaných dôkazov, pretože určitý skutkový stav je vždy výsledkom tohto hodnotiaceho procesu, keďže aj to by odporovalo viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom, ktorá je výslovne zakotvená v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) veta za bodkočiarkou Trestného poriadku a ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania iniciovaného obvineným alebo generálnym prokurátorom (§ 369 ods. 2 Trestného poriadku) je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (primerane pozri napr. rozhodnutie najvyššieho súdu zverejnené v Zbierke pod č. 7/2011).

Vo vzťahu k správnosti právnej kvalifikácie konania obvineného, ktoré súdy prvého a druhého stupňa kvalifikovali ako zločin lúpeže podľa § 188 ods. 1, ods. 2 písm. d) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, najvyšší súd sa stotožnil so závermi tak okresného súdu (str. 9-10) ako aj krajského súdu (str. 4-7) uvedených v odôvodneniach rozhodnutí. Námietky obvineného týkajúce sa prezentovania svojho pohľadu na priebeh konania, sú námietkami vzťahujúcimi sa k preskúmvaniu správnosti a úplnosti zisteného skutku, ktorý však dovolací súd v konaní o dovolaní, ako už bolo vyššie uvedené, nemôže skúmať ani meniť, a z tohto dôvodu sa nimi ani nemôže (na podklade dovolania podaného obvineným) zaoberať. V konečnom dôsledku je však potrebné uviesť, že skutok

založený na skutkových zisteniach, ktorými je dovolací súd viazaný, má znaky skutkovej podstaty podradenej pod správnu právnu kvalifikáciu tak, ako k tomu dospeli súdy nižšieho stupňa.

Pokiaľ ide o použitie zákonného ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona (zásada trikrát a dosť) možno nad rámec už okresným súdom (str. 10-12) ako aj krajským súdom (str. 7-9) uvedeným argumentom dodať, že v predmetnom ustanovení je upravené obligatórne ukladanie trestu odňatia slobody na doživotie, čo znamená, že ak sú formálne podmienky splnené, súd musí trest odňatia slobody na doživotie takému páchatel'ovi trestného činu uložiť. Pri obligatórnom ukladaní tohto trestu stupeň závažnosti každého z konkrétnych najmenej troch trestných činov, na ktoré sa toto ustanovenie vzťahuje, je z hľadiska naplnenia zákonných podmienok nevyhnutných na jeho uplatnenie, irelevantný. Nakoľko uložený trest odňatia slobody na doživotie má skutočne len výnimočný charakter, možno záverom uviesť, že okresný a krajský súd pri rozhodovaní o použití tohto ustanovenia dôsledne skúmali pomery obvineného a okolnosti súvisiace so spáchanou trestnou činnosťou a aj prostredníctvom znaleckých posudkov č. 42/2019 od MUDr. J. Š. (č. l. 139-153) a č. 68/2019 od PhDr. Z. X. (č. l. 303-327) dospeli k záveru, že u obvineného neexistuje možnosť jeho úspešnej resocializácie.

Tieto dôvody viedli najvyšší súd k záveru, že v posudzovanej veci dôvody dovolania nie sú zjavne splnené, a preto dovolanie obvineného N. J. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku na neverejnom zasadnutí odmietol.

Uznesenie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.